

Italians

Joan F. Mira

Si vostès pensen que Itàlia, pel fet de ser un estat amb història relativament curta, és un país de patriotisme escàs i poc profund, van molt equivocats. Els italians no van esperar les efusions Imperials i operístiques de Benito Mussolini per sentir-se patriotes fins al moll de l'os, ni la contaminació feixista els ha fet renunciar a les manifestacions més visibles de l'orgull nacional. Tinc, des de fa molts anys, el costum sentimental de mirar per la RAI les festes i actes de la nit de cap d'any, i hi ha un moment impagable, quan el president de la república ix del palau del Quirinal, s'acosta a l'escenari instal·lat a la plaça, i l'orquestra, els cantants i presentadors, el públic assistent, el president i la seua dona (donna Franca, la de Ciampi, era tan entranyable com ell), es posen drets i, molts amb la mà sobre el cor, canten l'himne nacional, aquell vibrant i innocent *Inno di Mameli*, creat per un jove poeta patriota en temps de lluites del *Risorgimento*. Un himne amb lletra pròpia de qui coneix la història antiga, ja que comença "*Fratelli d'Italia, / l'Italia s'è desta, / dell'elmo di Scipio / s'è cinta la testa*", que significa que, ara que Itàlia es desperta i s'aixeca, s'ha tornat a posar l'elm d'Escipió; i després diu que Déu va fer la victòria esclava de Roma, i que ens hem d'estrényer en una cohort, i estem disposats a morir perquè Itàlia ens cridà. I continua: "Som, des de fa segles, colpejats i burlats, perquè no som poble, perquè estem dividits. Que ens reculla ara una única bandera, una esperança: ja ha sonat l'hora de fondre'ns tots junts. *Siam pronti alla morte, l'Italia chiamò.*" Bé, doncs, això ho canta tothom, infants i adults, civils i militars, capellans i comunistes, ministres i mestres, filòsofs i botiguers. Ho canten amb convicció, amb alegria, i amb una fe que jo no sé si puc imaginar en un públic espanyol equivalent. No acabe d'imaginar-me el senyor José Luís Rodríguez Zapatero i la dona, amb el rei i la reina i la família, amb músics i cantants de moda, en una plaça, a mitjanit, cantant un himne com aquest. Intenten fer la traducció a l'espanyol dels versos que recorde de l'himne italià, i intenten després imaginar l'escena i els cantants, públic i president inclosos, que acabarien amb entusiasme i amb la cara il·luminada cridant que estan disposats a morir perquè "*España nos llama*", o alguna cosa així. Pareixeria el *Cara al sol*, o l'*Himno de la Legión*. I tanmateix a Itàlia són versos familiars, amables, plens d'una fe elemental i quasi universalment compartida.

És per això que, en el referèndum de fa pocs dies sobre la reforma constitucional, no hi havia en joc ideologies nacionals contraposades, ni res de tot això. Si han perdut els partidaris de la reforma, no ha estat perquè els votants del no –la majoria, els que han guanyat– foren més patriotes que els altres. Ha perdut el referèndum un partit tan singularment italià com Forza Italia (s'imaginem vostès un partit que es digués "Viva Espana", o "A por ellos, oé"?), i un altre partit tan substancialment italià com l'Aliança Nacional del senyor Fini. I l'ha

perdut la Lega Nord, que és un epifenomen populista, de rica barroera, derivat cap a la xenofòbia virulenta, i amb líders tan vulgars com Bossi o Calderoli. La Lega Nord no propugna un nacionalisme diferent de l'italià, simplement perquè "Nord" no pot ser una nació (a casa nostra, algun partit independentista, i algun líder del mateix partit, no entenen res més quan acudien als actes del folklore "*leghista*" i creien que allò era un exemple admirable i modern). I si ha guanyat el líder a Llobardia i al Veneto, és per raons sociològiques, econòmiques i amb un punt molt important de demagògia. A Itàlia no es jugava la pàtria, ni el model d'estat, es jugava un projecte malgirbat del berlusconisme, i ha perdut, gràcies a Déu. Un líder destacat de la Lega Nord, en saber el resultat, va dir: "Els italians em fan fàstic", cosa que (almenys en públic) diria mai, referida als espanyols, cap dirigent del nacionalisme basc o català, posem per cas. Només ho diria un espanyol molt emprenyat, probablement un espanyol de dretes. Pensen vostès en la diferència, i ho entendran.

"A Itàlia no es jugava la pàtria, ni el model d'estat, es jugava un projecte malgirbat del berlusconisme, i ha perdut, gràcies a Déu. Un líder destacat de la Lega Nord, en saber el resultat, va dir: "Els italians em fan fàstic", cosa que (almenys en públic) no diria mai, referida als espanyols, cap dirigent de nacionalisme basc o català, posem per cas"